

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenim nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 245.

V Ljubljani, v četrtek 24. oktobra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Peta seja dne 22. oktobra 1889.)

(Dalje.)

1. Porodniški zaklad. Potrebščina: Stolne plače 1156 gld., stalna remuneracija asistenta 240 gld., emolumenti 33 gld. 45 kr., donesek k Boratovi ustanovi 1 gld. 61 kr., uradne in pisarniške potrebščine 90 gld., najemščina 126 gld., pokojnina 66 gld. 66 kr., troški režije 3255 gld., podpore 600 gld., različni troški 107 gld. 33 kr.; skupaj 5676 gld. 5 kr. Zaklada: Obresti 75 gld. 60 kr., povračila oskrbnih troškov 800 gld., različni prihodki 5 gld.; skupaj 880 gld. 60 kr.; torej primanjkljaj 4795 gld. 45 kr., ki se bode pokrtil iz deželnega zaklada.

2. Najdenški zaklad. Potrebščina: Donesek k Boratovi ustanovi 6 gld. 44 kr., uradne in pisarne potrebščine 10 gld., troški oskrbovanja 3503 gld. 96 kr., razni troški 75 gld.; skupaj 3595 gld. 40 kr. Zaklada: Obresti 298 gld. 20 kr., razni prihodki 15 gld.; skupaj 313 gld. 20 kr.; torej primanjkljaj 3282 gld. 20 kr., ki se bode pokrtil iz deželnega zaklada. Vsi troški dežele za bolniški, blazniški, porodniški in najdenški zaklad so proračunjeni na 104.239 gld. 10 kr.

Poročevalec nadaljuje: Po naročilu slavnega deželnega zbora v V. seji dne 25. septembra 1888, da mora deželni odbor delati na to, da režijni donesek v blaznici na Studenci potem, ko bodo v stari blaznici v Ljubljani oskrbovani umobolni premeščeni na Studenec, znesek 22 kr. za jednega bolnika III. razreda na dan ne preseže, naznanil je deželni odbor to naročilo redu. S poročilom z dne 1. februarja 1889. leta se je red izjavil, da je pripravljen znižati režijni znesek za blazne na Studenci na 22 kr. pričeni od one dōbe, ko bodo vsi blazni tam oskrbovani. Zahteval pa je, da se sestram napravijo večja in boljša stanovanja in da se ognjišče povekša. Zastran stanovanj za sestre je bil ogled na lici mesta, a deželni odbor zaradi različnih mnenj reda, primarija blaznice in stavbinega urada ni prišel do sklepa. Ognjišče pa je sklenil deželni odbor novo postaviti, da bode zadostovalo za večje število bolnih.

Sklep slavnega deželnega zbora, da naj se oskrbovalni troški za hirajoče umobolne v hiralnici pri sv. Jožefu znižajo od 45 na 40 kr. za osebo in dan, naznanil je deželni odbor redu z dostavkom, da je tudi v drugih hiralnicah, n. pr. v Kainbachu, kjer usmiljeni bratje take bolnike oskrbujejo, oskrbnina le po 40 kr. na dan. Red je izrekel, da je pripravljen znižati oskrbnino na 43 1/2 kr., ako se redu vrnejo pogrebni troški po 7 gld. 90 kr. za mrliča in je vsaj petdeset bolnikov oskrbovanih. Znižal bi pa oskrbnino na 40 kr. na dan, ko bi mesto sedaj veljavnega jedilnega lista smel vpeljati takšen jedilni list, kakor je v blaznici v Stenjeveu. Ker se je primarij dr. vit. Bleiweis izrekel proti skrajšanju sedanje hrane, sklenil je deželni odbor, da se sprejme ponudba reda, po kateri je znižana oskrbnina na 43 1/2 kr.

Za hiralce, kateri se oskrbujejo v hiralnici pri sv. Jožefu, zahteva red po 50 kr. na dan. V sled sklepa deželnega zbora se je deželni odbor obrnil do reda, da naj zniža to oskrbnino, ki je pretirano visoka. Red je odgovoril, da je pripravljen znižati oskrbnino na 45 kr., ako občine prevzamejo pogrebne troške za hiralce, ki bi umrli v hiralnici.

Deželni zbor vzame ta poročila na znanje.

3. V imenu finančnega odseka poroča poslanec Višnikar o računskem sklepu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za leto 1888. Skupni redni dohodki z blagajničnim preostankom so znesli 16.262 gld. 35 kr., oziroma po odbitku pokritja iz deželnega zaklada za šolo in gospodarstvo le 9665 gld. 24 kr.; skupni redni troški so znesli s konečno blagajnično gotovino 17.437 gld. 21 kr. itd.; tako da je dežela za šolo edino le znesek 187 gld. 2 kr. porabila. Čista imovina koncem leta znaša 8859 gld. 60 kr., torej se je v primeri z imovino prejšnjega leta pomnožila za 3544 gld. 27 kr. Zbor računski sklep potrdi ter vzame na znanje nastopne točke iz poročila deželnega odbora:

Vsled sklepa slavnega deželnega zbora v II. seji dne 13. septembra 1888 je deželni odbor kupil od Jan. Goloba iz Vrha gozdno parcelo v obsegu 15 oralov za 1815 gld. Pogodba je bila podpisana 8. oktobra 1888 ter je bila lastninska pravica parcele št. 1683/2 pod vlogo št. 113 katastralne občine Veliki Podluben v korist kranjske dežele vknjižena.

Vsled prošnje deželnega odbora je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo dovolilo z razpisom z dne 7. oktobra 1888, št. 12.734, izredno podporo v znesku 800 gld. za nakup učil in napravo kemičnega laboratorija na grmski šoli. Kemična kuhinja je bila napravljena že leta 1888, učila pa so se kupila leta 1888 in 1889, tako, da je sedaj šola z učili dobro preskrbljena.

Ker je visoko učno ministerstvo za leto 1888 dovolilo 400 gld. podpore za učiteljski kurz, preostalo je od kredita za ta kurz od deželnega zbora dovoljenega 285 gld. Vodstvo se je do deželnega odbora obrnilo s prošnjo, da bi za ta znesek smelo nakupiti razne za učiteljstvo potrebne knjige, katerih si sami ne morejo kupiti, a jih potrebujejo v višjo izobražbo v svojih strokah. Vodstvo predložilo je izkaz takih knjig, in ker je deželni odbor spoznal, da so knjige res potrebne za šolsko knjižnico, dovolil je, da so se knjige nakupile.

Z razpisom dne 4. marca 1889 odredil je deželni odbor: 1. da nikakor ne sme prekoračiti rednih, od slavnega deželnega zbora dovoljenih kreditov; 2. da je pri izrednih troških, ako presegajo znesek 30 gld., treba privolitve deželnega odbora; 3. da vodstvo vsakega četrtletja kratko poroča o važnejših storjenih gospodarskih opravilih, in da 4. poroča deželnemu odboru, kako je gospodarstvo vrenjeno gledé poslov, hlapcev in dekel. Vodstvo je na to poročalo, da služijo na šoli, in sicer: v šolski kuhinji kuharica s pomočnico, pri gospodarstvu 1 dekla, 1 konjar, 2 volarja, 1 kravar in 1 vrtnarski učeneec.

Z razpisom z dne 23. maja 1889, št. 6169, je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo nakazalo tretji obrok državne podpore v znesku 6000 gld. Deželni odbor je ukazal blagajnici, da za znesek 12.000 gld., katere je prejela leta 1888 in 1889 kot izredno državno podporo za šolo na Grmu, kupi obligacije deželnega posojila za deželni zaklad, kar je blagajnica dne 10. julija 1889 storila ter pokladni list št. 41 glavnice 12.600 gld. v glavno pokladnico vložila.

4. V imenu finančnega odseka poroča poslanec Višnikar o deželnih ustanovah na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu.

Za šolo na Slapu je deželni zbor, ko se je šola ustanovila, dovolil osem deželnih ustanov po

120 gld. na leto. Leta 1883 je deželni zbor pomnožil število ustanov na deset, katere so ostale, ko se je šola s Slapa preselila na Grm. Ustanove se ne izplačujejo učencem na roko, ampak v šolsko blagajnico, učencem pa se daje hrana v zavodu iz šolske kuhinje, katera zaračuna dejanske troške. Ker pa hrana, perilo za učence itd., odkar je šola na Grmu, manj stane, nego na Slapu, prihranilo se je 1887. leta 400 gld. 37 kr. leta 1888 pa 623 gld. 79 kr. od kredita za ustanove dovoljenega.

Vodstvo torej nasvetuje, da bi se znesek za posamezne ustanove znižal od 120 na 100 gld., ter namesto deset zanaprej oddalo dvanajst deželnih ustanov. Ker se je čedalje več prisilcev oglašalo za sprejem v šolo, je deželni odbor v nadi, da slavni deželni zbor pritrdi, ker je že za šolsko leto 1889/90 razpisal ustanove po 100 gld.

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. § 4. statuta deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu se premeni in naj se glasi tako:

„Za šolo je ustanovljenih dvanajst deželnih ustanov po 100 gld. na leto, katere oddaja deželni odbor. S privoljenjem deželnega odbora se v šolo sprejemajo tudi plačujoči učenci in frekventanti.“

2. Prvi stavek drugega odstavka § 6. omenjenega statuta in programa ad D se premeni tako: „Vsak notranji učenec plačuje za hrano, stanovanje in pouk v šolsko blagajnico 100 gld. na leto v mesečnih predplačnih zneskih.“

3. Deželni zbor odobruje, da so se za šolsko leto 1889/90 že razpisale deželne ustanove po 100 goldinarjev.

4. Deželnemu odboru se naroča, da to premembo statuta in programa naznani vladi.“

Nasvėti brez ugovora obveljajo.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Šuklje: Finančni odsek, kateremu je slavni deželni zbor dal nalog, pretresati poročilo deželnega odbora o prošnjah raznih občin za dovolitev podpor za šolske zgradbe, sklenil je, da o prošnji mestnega magistrata ljubljanskega napravi posebno poročilo ter ga predloži slavnemu deželnemu zboru.

Prošnja magistrata ljubljanskega obseza dvojno tirjatev. Prvič meri na to, da se občini ljubljanski čim preje nakaže tistih 6000 gld., dovoljenih v seji 20. oktobra 1883, drugič pa zahteva poleg teh 6000 gld. še izdatno podporo za zgradbo novega šolskega poslopja. Že 10. septembra 1888 ustregel je deželni odbor v smislu svoječasnih sklepov prvi tirjati, kar se pa tiče druge, odstopil jo je deželnemu zboru v primerno rešitev.

Finančnemu odseku zdelo se je najprej potrebno, pretehtati razloge, na katere se naslanja prošnja ljubljanskega mesta. Kajti povsem jasno mora biti, da te prošnje ne gre soditi po analogiji drugih prošenj te vrste. Kredit „Podpore za šolske stavbe“ postavlja se namreč v proračun deželnega zaklada le s tem namenom, da se siromašnim občinam, katere si same ne bi mogle zgraditi potrebnih šolskih poslopj, pomaga do primernih šolskih zgradb ter tem načinom pospeši pouk in omiko. Baš tega merodajnega kriterija pa, siromašnosti gotovo ni iskati pri glavnem mestu, in nikakor se ne dá trditi, da Ljubljana brez deželne podpore ne bi bila v stanu omisliti si tako poslopje. Nasproti vkupni svoti državnih direktnih davkov v znesku 393.161 gld., plačanih od ljubljanske občine, tudi

potrebnost za to šolsko zidanje, proračunjena z 90.000 gld. vendar ni tako ogromna, da je glavno mesto ne bi zmoglo.

V istini se tudi mestni magistrat v svoji prošnji ne sklicuje na revščino, temveč navaja druge momente. Po njegovem osnovanju dovolil je deželni zbor l. 1883. onih 6000 gld. ne kot podporo za šolsko zgradbo, temveč kot odškodnino za to, da se mesto ljubljansko prostovoljno in brez pridržkov odpove svojim služnostim do licealnega poslopja. Dalje slika magistrat v svoji prošnji s prav živimi barvami kvarne posledice, izvirajoče glavnemu mestu iz deželnega zakona z dne 28. dec. 1884, dež. zak. št. 1. Poudarja ogromni zvišek šolskih troškov, katere zadevajo ljubljanskega davkoplačevalca, zračunajoč, da so ti troški od leta 1884. do 1888. poskočili z 25.463 gld. na 69.467 gold., torej tekom štirih let za 44.004 gl. Tudi na besede se sklicuje, katere je poročevalec finančnega odseka takrat, ko se je razpravljalo načrt gori navedenega zakona, govoril s poročevalčevega mesta, češ, kadar koli bode Ljubljana zidala nove šole, rad bode deželni zbor konkuriral z izdatnimi podporami na korist mestne občine ljubljanske. Iz teh besed, pregovorjenih dne 16. okt. 1884, izvaja mestnega magistrata prošnja neko moralno dolžnost, vsled katere bi dežela bila primorana, z deželnimi novci priskočiti šolo zidajoči občini ljubljanski. In ker se je v isti seji poudarjala naravna zveza med deželo in njenim središčem, pričakuje mestni magistrat, da bode dežela to vzajemnost tudi dejanski dokazala ter po svojem zastopu izdatno podporo dovolila za zgradbo novega šolskega poslopja v Ljubljani.

Oziraje se na nagibe, izražene v napominani prošnji ljubljanskega magistrata, mora finančni odsek pred vsem z vsoto odločnosti odklanjati interpretacijo, vsled katere bi bilo smatrati donesek 6000 gld. ne kot podporo, temveč kot odškodnino. Tako tolmačenje je tembolj neutemeljeno, ker je sklep deželnega zbora o tem znesku ravno tako prozoren po svojih razlogih, kakor jasen po svojem izrazu. Dotični sklep, storjen v XV. seji dežel. zbora z dne 20. okt. 1883 (obravnave dež. zbora, 23. zvezek, str. 192) glasi se namreč doslovno:

„Bebufs gütlicher Beilegung der von der Stadtgemeinde Laibach in ungerechtfertigter Weise erhobenen Ansprüche auf unentgeltliche Mitbenützung des Lycealgebäudes wird der Landesauschuss beauftragt, der Stadtvertretung 6000 fl. als Landesbeitrag für den Neubau einer städtischen Volksschule zur Unterbringung der dermalen auf beliebigen Widerruf im Lycealgebäude befindlichen ersten städtischen Volksschule . . . anzubieten“ u. s. w.

Izrečno se tedaj v tem sklepu zanikuje ljubljanskega mesta pravica do kake služnostne pravice v licealnem poslopju. Izrazi, kakor „ungerechtfertigter Weise“, „auf beliebigen Widerruf“ razodevajo prepričanje deželnega zbora o kakovosti onih dozdevnih pravic, in da se popolnem odstrani vsaka nespornost, označijo besede „Landesbeitrag für den Neubau einer städtischen Volksschule“ čisto natančno tega plačila pravni značaj. Mestni zastop ljubljanski sprejel je to ponudbo brez vsakega ugovora. Akotorej magistrat sedaj tolmači oni donesek deželnega zaklada za neko odškodnino, je to v očitem protislovju z jasno besedo dotičnega deželnozbornskega sklepa.

Finančni odsek pač pritrjuje, da so se šolska bremena glavnega mesta jako pomnožila z deželnim zakonom z dne 28. dec. 1884 (št. 1 ex 1885). Ali nasprotno nikakor ne more odjenjati v svojem prepričanju, da je s tem zakonom le odpravljena bila neka neosnovana anomalija, ter pravično razmerje bremen uvedlo se v deželnem gospodarstvu. Nikakor pa ne more priznavati, da bi se vsled onega zakona ter njegovega učinkovanja zlasti na mestno občino ljubljansko dale izvajati kakoršnekoli, bodisi materijelne, bodisi moralne regresne pravice nasproti deželi kranjski. To bi bil tako nevaren prejudic, da mu je oporekati z vsoto odločnosti.

Strinja se pa finančni odsek s prosilcem, to je v tem slučaju z mestnim magistratom ljubljanskim v tem oziru, da je skrbno gojiti in vzdrževati solidarnost interesov med deželo kranjsko in njenim glavnim mestom. Zanikajoč tedaj vsako pravno obveznost, in poudarjaje, da ne gré nobena preudica za bodočnost izvajati iz njegovega današnjega predloga, vendar z ozirom na velike potrebnosti, katerim se mesto ljubljansko ne more izogniti, ako hoče zavzeti naravno svojo pozicijo kot deželno stolno

mesto, nasvetuje finančni odsek, da dežela z izdatno podporo priskoči pri zgradbi dotičnega novega šolskega poslopja. Poleg onih 6000 gld. namreč, gledé katerih je preje dokazal, da jih je smatrati — ne kot odškodnino — temveč zgolj kot deželni donesek k troškom omenjene šolske stavbe, nasvetuje torej, da se mestni občini ljubljanski iz deželnega zaklada dovoli 4000 gld. deželnega doneska za preje označeni namen. Ljubljanska mestna občina prejela je potem, če slavni deželni zbor pritrji temu predlogu, vsega vkup podpore za dotično šolsko stavbo 10.000 gld., t. j. nasproti proračunjeni potrebnosti nad 11 odstotkov.

Vsled tega stavlja finančni odsek nasvèt:

Slavni deželni zbor naj sklene, mestni občini ljubljanski dovoli se 4000 gld. kot donesek za zgradbo novega šolskega poslopja iz deželnega zaklada.

(Dalje sledi.)

o razširjivosti trtne uši na Kranjskem.

(Govor poslanca Šukljeja v V. seji dež. zbora dne 22. okt.)

Nekako težko, častiti gospodje tovariši, spuščam se v debato. Ravno pred menoj govoril je posestnik, ki se sam praktično mnogo bavi z vinarstvom in na poročevalčevem mestu imamo tudi strokovnjaka v takih vprašanjih. Jaz se niti od daleč ne morem primerjati njima, niti kar se tiče teorije, niti kar se tiče prakse, vendar je ta predmet tako znamenit za gospodarsko življenje zlasti naše Dolenjske, da ima vsak izmed nas zastopnikov teh pokrajin neko dolžnost, jasno mnenje si ustvariti o tej reči, o boju proti filokseri. Vsaj zajemamo mi veliki del svojih dohodkov iz vinskih pokrajin. Dovolite, da to pojasnim s par številkami. Tu imam pred saboj najnovejšo publikacijo v tem oziru „Statistisches Handbuch“, letnik sedmi, in iz tega vidim, da imamo v Avstriji v naši državni polovici vsega skup areala za vinograde 213.804 hektarov in po povprečnem pridelku zadnjih 10 let vinske produkcije 3.547.991 hektolitrov. Od te količine spada na Kranjsko 10.600 hektarov in povprek na leto 181.057 hektolitrov. Ako računamo hektoliter vsaj za 8 gld., in sedanje vinske cene so neprimerno višje, bi nam to reprezentovalo vrednost 1.448.456 gl., torej približno poldrugi milijon, in vsa ta vinska produkcija je v eminentni nevarnosti, to smo čuli iz ust našega poročevalca. Polovico našega vinogradnega ozemlja je okužena, in kaj nas čaka, slavna gospôda, to mi na Dolenjskem dobro vemo.

Bil sem v teh počitnicah kot spremljevalec vodje deželne vinarske šole gosp. Riharda Dolenca na Bizeljskem in sem si tam ogledal razmere. Mene je srce bolelo, videti to nekdanjo tako slavno gorico sedaj uničeno. Po celem Bizeljskem ni dobiti kozarec domačega vina. Nekako otožno gleda človek lepe solidne zidanice — vina pa ni. To se bode pokazalo tudi pri nas, zlasti tam, kjer je zemlja izsesana. Jasno je, da se mora tukaj z vsoto silo delati na to, da se zapreči ta nesreča, in naravnost rečem: Kar so storili poklicani faktorji, zlasti država, dosedaj, je veliko premalo. Jaz sem prej povedal, kako vrednost reprezentuje količina našega vinskega pridelka, poldrugi milijon samo na Kranjskem in v državnem proračunu za l. 1890. vstavljen je za ta namen borna svota 36.000 gld. —, v prejšnjih letih 23.500 gld. Na Francoskem, kjer se uspešno branijo trtne uši, kakor kaže vinska letina 1888, imate v državnem proračunu 1½ milijona frankov za boj proti filokseri. S tako svoto se dá kaj napraviti. Malenkostne svote, kakor je naša, pa pozabljajo komisijski troški, dijete, trtna uš pa ničesa ne čuti.

Torej kako se braniti tega mrčesa? Jaz mislim, v enem oziru je ta stvar pri nas tem ložja, ker nam ni izbirati med raznimi sredstvi, ki so se izumila za ta boj. Nasvetovali so, da se vinogradi stavijo pod vodo in trtna uš utopi, to pri nas ni mogoče, tudi s svižem si ne moremo pomagati in kar se tiče sulfo-karbonata, so troški neprimerno visoki za našo še nerazvito vinsko kulturo. Mi nimamo drugega sredstva, nego širiti ameriške trte, ki se upirajo trtni uši, bodi si, da jih cepimo ali pa z direktno produkcijo. Jaz se torej s tega stališča strinjam s prvim predlogom deželnega odbora in upravno-gospodarskega odseka. Naj se dado iz deželne naše trtnice revnejšim posestnikom ameriške rezanice in vkoreninjene trte zastonj, ali meni se vidi, da pripada tukaj glavna naloga vendar-le zopet državi. Kakor je posneti iz poročila, bomo imeli na pomlad okoli 100.000 rezanic na razpolaganje. Ako

se ljudje požlahtnenja bolje ne prijemajo, ne bode shajati. Zakaj imamo državno trtnico v Kostanjevici? Z vladne mize se nam je reklo, cena je nizka, niti 10 gl. ne za 1000 rezanic, sedaj jih mislijo spečavati celó za 6—8 gld. Za graščaka, za premožne vinorejce stvar ni takega pomena, ali mi moramo računati z našim gospodarsko že oslabeлим kmetom, in ta ni v stanju zmagati ta trošek.

Kar se tiče vinogradov za poskušnjo, bi se jaz tudi vjemal z nasvetom gospodarskega odseka, pa tudi mislim, da bi poleg dežele in poleg teh korporacij, na katere se ozira današnje poročilo, vlada, država morala nam tukaj boljši vzgled dajati in tudi storiti svojo dolžnost. Tak poskusni vinograd imate na Bizeljskem na Stajerskem in tudi v ptujskem ali ormožkem okraju. Nekoliko takih vinogradov je treba tudi v naši deželi, na vsako okrajno glavarstvo, kjer se bavijo z vinarstvom, jeden tak vinograd, in na ta način se bode mnogo koristilo. Zlasti na Dolenjskem je kmet dokaj konservativen, malo čita, še veliko manj verjame. Na lastne oči se mora prepričati, da je taka novotarija koristna, še-le takrat se je prime.

Strinjam se tudi z nasvetom gledé tedenskih tečajev. Vodja dolenjske šole je izrazil v tem zeló praktično misel in na ta način se bode našim vinorejcem preskrbel lahko materijal spretnih delavcev. Ako bodemo s to pomočjo dosegli svoj konečni namen, namreč ohraniti svoje vinarstvo, o tem nas pouči bodočnost. Ena opazka se mi je pač vrnila tedaj, ko sem bil na Bizeljskem, pogledati si državni poskusni vinograd. Tam vidimo po dve brajdi ameriških in po dve brajdi cepljenih domačih trt. Ameriška trta v polni rasti, domača trta pa hira. Dostavljam, da je zemlja izsesana in se tudi gnójilo ni. To pa je za mene dokaz, da bodo take cepljenke mnogo več troškov prizadevale, zlasti več gnója potrebovale. Po tem bi jaz sodil, da je enkrat za vselej odklenkalo sedanjemu ekstenzivnemu vinarstvu na Dolenjskem, da potem naš Dolenjec ne bode zmogel več v tolikem obsegu baviti se z vinarstvom, ker mu bode prizadevalo preveč troškov, in trdim temveč, da mu bode treba ohraniti le ugodnejše lege ter z intenzivnim gospodarstvom iz manjših parcel pridobivati več pridelkov.

Jaz bodem torej glasoval za predlog gospodarskega odseka.

Iz Hrvatske.

(Izviran dopis.)

Starčevićeva stranka počasi razpada. Najboljši možje v njej jo zapuščajo, kakor: Barčić, Valušnik, Urpani in, kakor se piše, tudi Lončarević. Barčić je izstopil prvi ter v svojem pismu na predsednika kluba te stranke točno označil vzrok svojega izstopa. Po besedah tega najodličnejšega privrženca te stranke se more razsoditi, kako težko so prenašali mnogi pametnejši člani brezobzirno ponašanje in ravnanje svojega vodje dr. Ante Starčevića. Le radi klubske discipline so večkrat glasovali dosledno ž njim, čeravno niso mogli odobravati, kar je on zahteval. Ko je pa prošlega meseca Starčevićev organ „Hrvatska“ začel po svoji starej navadi grditi odlične možje hrvatske, posebno Strossmayera, in vso neodvisno narodno stranko, oglasil se je tudi „Obzor“, ki je dozdej na vse pogrde po navadi molčal, zdaj mu je bilo pa vendar preveč ter mu s prav temeljitimi članki dokazal, da sedanjemu stanju ni kriv niti Strossmayer, niti neodvisna narodna stranka, nego sedanja vladina stranka in ž njo vkup tudi Starčevićeva, ki je dobro poznata že od Rauchovih časov, saj se je tudi takrat z magjaroni bratila. Naj le pogleda Starčević malo v zbornico, pa bo videl, koliko njegovih nekdanjih privrženecv sedi na vladinih klopih. Starčević sam pomaga, da se množe vladini privrženeci. Njegova „Hrvatska“ grdi vse, kar ne spada v njen tabor; grdi vse marljive pisatelje in učenjake, ves napredek v Hrvatskej; le to, kar on proizvede in pa njegovi ljudje, to jedino je nekaj vredno, ali tega ni skoraj nič in še to kar je, je tako nevarno, da more duha mladih ljudi le okužiti, ne pa ublažiti. Glavno berilo je „Hrvatska“, ki je vsak dan napolnjena s pogrđami na plemenite hrvatske domoljube. Mladina se s čitanjem tacihi spisov naleze pravega materijalističkega mišljenja in ko prestopi v državno službo, vidi, da se more le na tak način vzdržati, če popusti nazore prerokove o samostalnosti domovine hrvatske, pa se vrže popolnoma v krilo vladino. Z imeni bi mogli posvetiti, ali pustimo to, kajti nomina sunt odiosa.

Vse Starčevićovo ravnanje je brez idealizma, zato je izgubi svoje privrženca, ko prestopijo v realno življenje. Tudi se ne more zlagati z Barčićem, ki je poln navdušenja za Hrvatsko in sploh Slovanstvo, ki zna ceniti vse, kar je plemenito in lepo. Da je vodja stranke Barčić, razvila bi se drugim smerom, ali on ne misli na kaj takega, nego za zdaj ostane izven vsake stranke, dokler se ne stori stranka jugoslovanska. Ali do tega bržkone ne bo še tako hitro prišlo in bode še mnogo Save poteklo prej v Donavo.

Čudno ni, da je ban o priliki razprave o finančialnej nagodbi pohvalil Starčevića radi njegove konsekvantnosti. Starčević je namreč v svojem govoru vse zanikal, kar postoji med Hrvatsko in Ogersko, namreč vse ugovore od kraja do konca. V tem si je Starčević res dosleden. Ali kaj vse to pomaga, ker se pameten politik mora ozirati na vse okoliščine in iz njih erpiti koristi za domovino svojo. Enostavno vse zanikati, kar obstoji, ne vodi do cilja. Konsekvantnost je lepa lastnost, ali v politiki je dvojbena vrednost. Samo to moramo Starčeviću priznati, da ima prav, da zahteva samostalnost Hrvatske, ali v koliko se more ta samostalnost v okviru naše monarhije razviti, to je drugo vprašanje. Hvala banova pa se proteže na ono konsekvantnost Starčevićovo, iz katere dobaja vedna graja na prvake hrvatske in vsled tega razdor med Hrvati.

Sploh hvalijo mnogi doslednost Starčevićovo, vendar pa v vsem ni dosleden. Čudno je, da je Starčević pred več leti še hudo grdil Rusijo ter le od Francoske pričakoval pomoči za Hrvatsko, zdaj pa nima dovolj hvale za Rusijo v svojem organu. Domá grdi vsakega Hrvata, ki se trudi za slogo med Srbi in drugimi Slovani, a Rusija mu je uzorna država in Rusi so pravi Slovani. Že iz tega se vidi, da Starčević v slovanskej politiki ni stalen in da mu to najbolj škodi, kajti nobeden slovanski politik se ne bi mogel nanj osloniti. Zatorej pa tudi v svojej „Hrvatskej“ rajši piše članke o Kitaju, Japanu, Sudanu in Patagoniji, nego o hrvatskih in sploh slovanskih zadevah, za katere mož nima pravega smisla, pa tudi ne od slovanskega sveta pravega zaupanja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. oktobra.

Notranje dežele.

Nadvojvoda Janez je poslal iz Curiha cesarju prošnjo, naj mu dovoli, da odloži naslov nadvojvode in se odpove dostojanstvu feldmaršallajtantanta in imejiteljstvu 2. topniškega polka. Cesar je bajé prošnjo že uslišal. Nadvojvoda se bo odslej pod meščanskim imenom „Feld“ bavil kot kapitan s trgovskim brodarstvom.

V **moravskem** deželnem zboru je polanec dr. Koudela utemeljil svoj predlog, naj se pomnože češka učiteljska. Občine dragoceno zidajo šole, ne morejo pa otvoriti več razredov, ker manjka čeških učiteljskih moči. Predlog se je izročil šolskemu odseku.

Ogerskemu državnemu zboru je predvčeraj Tiza predložil postavo, s katero se za deset let določuje dvorovina cesarjeva. Potem je zbor v glavni razpravi potrdil postavo o cestnih gradbah.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. je pri sprejemu francoskih delavcev mej drugim rekel: „Vera je suženjske spone starega malikovalstva razrušila. Ima pa tudi moč, da reši socialno vprašanje ter otme delavce iz revščine novodobnega paganstva.“ — V Rimu se je zadnji čas osnovalo društvo, ki bo delilo nagrade otrokom, katerih stariši bodo mogli dokazati, da se njihovi otroci niso najmanj leto dni učili veronauka! Prostopidariji so zviti lisjaki; vlado „mlade“ Italije pa zopet označuje to, da ne prepové takega društva.

Kakor se brzójavno iz Bruslja poroča, došel je **bolgarski** princ Ferdinand predvčeraj zjutraj tjakaj, obiskal je popoldne grofa Flandernskega, ki mu je vrnil obisk, potem je pa princ proti večeru v Nemčijo odpotoval. Ni tedaj res, da bo šel v London.

Novi **nemški** državni proračun izkazuje dohodke in troške v ravnotežju s 1.208.664.739 markami. Stalnih troškov je 849.614.835 mark, edenkratna potreba ordinarija 81.349.597 mark in ekstraordinarija 277.700.307 mark. Vojni ordinarij obsega 6.629.000 mark tekočih troškov, izmej teh 1.500.000 mark za ustanovitev dveh novih korov. Stalnih troškov za mornarično upravo bo odslej za poltretji milijonov mark na leto več. — Predvčeraj je cesar Viljem s cesarico na ladiji „Irene“ iz Genove v Pirej odpotoval.

Iz **Amsterdama** se poroča: **Nizozemski** kralj Viljem III. se bo v januarju 1890 odpovedal pre-

stolu na korist vojvodi Adolfu Nasovskemu kot velikemu vojvodi luksemburškemu.

Anglikanski škof v Rochesteru je predvčeraj v nekem govoru priporočal svoji duhovščini, naj se ne pečá s socialnim vprašanjem. Rekel je, da anglikanska duhovščina ni vzgojena takó, da bi mogla umevati to zadevo. „Pall Mall Gazette“ je vsled tega jako razburjena ter vpraša, ali naj se delovanje na socialnem polju popolnoma prepusti rimskim katoličanom? Tu se zopet kaže, da je katoliški duhovnik prvi bojevnik za krščansko socialno presnovo in da ga mnogokrat duhovščina drugih veroizpovedanj pri tem noče podpirati ali iz malomarnosti, ali pa tudi vsled nezmožnosti.

Kardinal Gibbons, nadškof baltimorski, je povodom stoletnice, odkar se je v **Združenih državah** ustanovila katoliška hijerarhija, izdal pastirsko pismo, v katerem naglašá veliki napredek katoliške cerkve v severni Ameriki. V Združenih državah je danes 9 milijonov katoličanov, 13 nadškofij, 71 škofij, 8000 duhovnikov, 10.000 cerkvá in kspel, 27 seminarjev, 3100 župnih cerkvá in 520 bolnišnic in sirotišnic. Otvorilo se bo v Washingtonu tudi katoliško vseučilišče. Da pa katoliška vera takó napreduje v Ameriki, ne smemo se posebno čuditi, kajti tam je prosta ter se more tedaj tudi razvijati. Gregor XVI. je nekoč rekel: „Nikjer nisem toliko papež, kakor v — Ameriki.“ Ali bi ne smel Leon XIII. trditi ravno takó?

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, dné 18. oktobra. V številki z dné 1. oktobra pojasnjeval je „Slov. Narod“ Liechtensteinov odstop. Mej drugim pravi: „Govori se, da je knez Liechtenstein obljubil konservativcem, da bode gotovo dosegel versko šolo. Zaradi tega so pa bili že trdno preverjeni, da jo dosežejo. Stvari so se pa drugače zasukale. Vlada ni voljna spolniti vseh želj nemškim konservativcem. V nekaterih zadevah bi se bila vlada pač udala. Minister Gauč sam je že predložil novo šolsko predlogo, v katerej se je oziral na neke želje konservativcev, a v to pa vlada ne more privoliti, da bi se učni smoter kaj ponižal (!). Sevéda nekaj bi bila morda vlada še prijenjala, a konservativci niso bili z mrvicami zadovoljni, nego smo mi Slovani v narodnem oziru. Vlada je torej sklenila upirati se željam nemških konservativcev. Ko so pa deželno-zborske volitve na Češkem pokazale, da narod ne želi verske šole (!), je vlada dala Liechtensteinu razumeti, da se nič več ne uda . . .“

„Kakor piše neki brnski list, je pa tudi še nekaj drugega dalo povod njegovi ostavki. Na katoliškem shodu na Dunaji so se bili izrekli, da se mora obnoviti papeževa oblast. Knez Liechtenstein je pa hotel resolucijo katoliškega shoda spraviti v delegacijo. Mi skoro verjeti ne moremo, da bi bil knez prevzel tako nalogo, a dotični list ima zveze s politiki, kateri so gotovo imeli priliko zvedeti o dotičnih pogajanjih. Sklepi katoliškega shoda so bili res taki, da ni čuda, če se v Avstriji ne najdejo resni politiki, ki bi se izrekli zá-nje (!). Mi temu shodu nismo pripisovali nobene važnosti, zaradi tega nismo obširno poročali o njem. Zaradi izjav tega shoda bi bil imel vnanji urád na Dunaji kmalu neprijetnosti. Vzbudil je bil nevoljo proti Avstriji in Rusiji.“

„Na tem shodu so se izrekli za obnovo papeževe posvetne oblasti in željo, da Avstrija pomaga, kako papežu dobiti Rim. Nekdo je celó hotel, da bi kar poslali avstrijske čete v boj za papeža. Poleg tega pa so gospodje zabavljali proti Rusiji. Mi nečemo razpravljati tukaj, koliko je opravičena in utemeljena zahteva po obnovitvi papeževe oblasti. O tem so mnenja različna, kakor se sploh dajo zgodovinska prava večkrat različno tolmačiti. A stopanje katoliškega shoda ni bilo pametno, kar bi nas utegnulo pripraviti ob vse zaveznike in Avstrijo pahnuti v največje težave.“

Razsodni čitatelji naj sami napravijo komentar tem sofizmom.

Dnevne novice.

(Dnevni red) VI. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 25. oktobra 1889. leta ob 10. uri dopoludne. 1. Branje zapisnika V. deželno-zborske seje dne 22. oktobra 1889. 2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva. 3. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom deželnega zaklada za leto 1888. 4. Poročilo finančnega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888, drž. zak. št. 99, določila o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah in o § 1. letnega poročila. 5. Ustno

poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada učiteljskih penzij za l. 1890. in o § 8. letnega poročila. 6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Franc Bajca, provizioniranega paznika deželne prisilne delalnice, za daljno dovolitev miloščine. 7. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Frančiške Drenik za daljno dovolitev vzgojevalnih donoskov njenim trem otrokom. 8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora senožeškega za odpis dolga 1848 glđ. 9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Bled, da bi se hiralniški troški 399 gl. 17 kr. za Dorotejo Gogala plačali iz deželnega oziroma hiralničnega zaklada. 10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Rovte zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte. 11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora logaškega zaradi podpore za gradnjo ceste Logatec-Rovte. 12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora črnomaljskega za odpis dolga 3500 goldinarjev. 13. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zemljiško-odveznega zaklada za leto 1888. 14. Ustno poročilo finančnega odseka o dovršitvi konvertovanja kranjskega zemljiško-odveznega dolga v novo deželno posojilo. 15. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu muzejskega zaklada za l. 1888. in o proračunu za l. 1890. in o § 7. letnega poročila, črka C. 16. Ustno poročilo upravnogospodarskega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona o vzgojevalnicah in učilnicah za gluhoneme in slepe otroke. 17. Ustno poročilo upravnogospodarskega odseka o prošnji mestne občine Kranj, da se ohrani kranjska gimnazija. 18. Ustno poročilo upravnogospodarskega odseka o prošnji občanov katasterske občine Rakitne, da bi jo pridružili občini Borovnica. 19. Ustno poročilo upravnogospodarskega odseka o prošnji občanov podobčine Orle, da se ločijo od dobrunjske županije v samostalno občino Rudnik.

(Gosp. dr. Fr. Celestin), vseučiliščni profesor v Zagrebu, je letos že v drugič poslal 5 glđ. „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“. Srčna hvala!

(Slovensko pevsko društvo na Dunaji) ima v petek, 25. oktobra t. l. svoj občni zbor v društveni dvorani I. Salvatorgasse 12. Začetek točno ob 1/28. uri zvečer. Odbor prosi vse slovenske na Dunaji bivačoče pevce, da blagovolé čim preje pristopiti. Omeniti mi je, da je pri zadnji pevski vaji več starejših in mlajših slovenskih pevcev pristopilo društvu; bili so radostno sprejeti.

(Slovenska pritožba pred državnim sodiščem.) Koroške „Freie Stimme“ pišejo v 84. številki z dné 19. oktobra: „Državno sodišče je pod predsedstvom dr. Unger-a dné 15. t. m. obravnavalo o pritožbi, katero so vložili g. Matija Wutti in 47 slovenskih stanovnikov iz Šentlenarta pri Sedmih studencih na Koroškem proti naučnemu ministerstvu radi žaljenja v členu 19. državnih osnovnih postav zagotovljene „pravice do gojitve narodnega jezika in oproščanja, da bi se morali učiti drugega deželnega jezika.“ V vlogi na deželni šolski svét v Celovci so imenovani stanovniki prosili, da bi se na trirazrednici v Šentlenartu vpeljala izključno slovenščina kot učni jezik, nemščina pa od četrtega razreda kot učni predmet. Deželni šolski svét in naučno ministerstvo sta prošnjo odklonila. Dokazano je namreč bilo, da je prišel v Šentlenart okrajni glavar ter sklical slovenske prosilce. Na njegovo zahtevanje, naj vstanejo vsi, ki želé slovenščino kot učni jezik, ni nobeden vstal. Možje so le želeli šestletno šolo, nedeljsko šolo in boljše gojitev slovenščine. Okrajni glavar je to sprejel v zapisnik in naučno ministerstvo je vsled tega odbilo prvotno prošnjo za slovenski pouk; na prošnjo v zapisniku okrajnega glavarja pa se naučno ministerstvo ni moglo ozirati, ker je predmet postavodaje. Vsled tega so prosilci vložili pritožbo na državno sodišče. Pri obravnavi je poudarjal zastopnik prosilcev, da bi se naučno ministerstvo moralo ozirati na prvo vlogo in da okrajnega glavarja ni nihče pooblastil, da bi povprašal prosilce o tej prošnji. Zastopnik naučnega ministerstva, dvorni svetovalec vit. Spau, je poudarjal, da ima le okrajni šolski svét pravico, zagovarjati narodnostne koristi gledé šole, ne pa stanovniki, če tudi plačujejo za šolo; da je imel dalje okrajni glavar pravico, vprašati prosilce o prvi vlogi, in da prosilci ne želé tega, kar je v prošnji izraženo. Državno sodišče je prošnjo odbilo.“ — Komentar k temu naj si naredé gg. državni poslanci.

(Poddraska zadeva.) „Slov. Narod“ je včeraj objavil vest, da je v terek „preiskovalni sodnik z obilno žandarmerijsko asistenco (13 mož) prišel v Poddrago, kjer se je vršilo zaslišavanje in hišna preiskava. Žandarmi odpeljali so g. Ivana Božiča, posestnika v Poddragi, v Vipavo“. Tudi nam je včeraj zjutraj ravno iz Vipave došli prijatelj opisal vse podrobnosti, katerih pa nismo objavili. Ker pa je sedaj dogodek javen, storimo i mi svojo časnikarsko dolžnost, dasi zelo obžalujemo, da se je moralo to zgoditi.

(Štajerski deželni zbor) je imel včeraj sedmo sejo. Poslanec dr. Radaj in tovariši so nasvetovali premembo § 12. deželnega reda, da bi kurija kmečkih občin imela dva člana v deželnem odboru, in sicer jednega občine Gorenjega, drugega občine Spodnjega Štajerskega. Dr. Neckermann je interpeloval deželni odbor zaradi dovoljenja druge (slovenske) hranilnice v Celji. Interpelacija se je izročila dež. odboru. Proračun učiteljskega penzijskega zaklada znaša 140.155 gld., pokritje 134.160 gld., torej primanjkljaj 5995 gld.

(Povodnji.) Iz mnogih krajev nam dohajajo poročila o povodnjih vsled deževja. Tako je voda poplavila zopet polja v dobruški, planinski in račenski dolini. Pri Mrtvici na Kočevskem je voda ustavila celó promet na cesti, da je včeraj kočevska pošta izostala.

(Ustanove.) Baron Reinelt, predsednik tržaške trgovske in obrtniške zbornice, je povodom stoletnice tvrdke Reyer & Schlick odločil 50.000 gld. za 9 ustanov, in sicer 5 po 300 gld. za enega jurista, medicína, dijaka tehniške, trgovske in industrijske šole, 4 ustanove po 150 gld. za dijake tržaških srednjih šol.

Današnji številki je priložen poziv zagrebške tvrdke S. Kočonde na sliko Valentina Vodnika. V ta poziv se je vrinila tiskovna pomota; slika bo visoka 30 palcev, široka 24 palcev, oziroma 79 in 63 cm., ne pa 30 in 24 cm.

Telegrami.

Dunaj, 24. oktobra. V Frohsdorfu je bila ob 11. uri dopolodne poroka nadvojvode Leopolda Salvatorja z dono Blanko Kastiljsko-Bourbonsko. Navzoči so bili poleg družinskih članov nadvojvoda Karol Ludovik kot cesarjev zastopnik, mnogo nadvojvod in nadvojvodinj. Iz Pariza in Madrida je došlo več članov visokega plemstva, dalje po trideset španskih in francoskih konjnikov.

Inomost, 23. oktobra. V deželnem zboru so danes južno-tirolski poslanci nasvetovali, da se italijanski Tirolski dovolita lastna uprava in poseben deželni zbor; dotična predloga naj se najkasneje izroči v prihodnjem zasedanju.

Koburg, 23. okt. Princ Ferdinand je došel. Po noči bo v Sofijo odpotoval.

Pariz, 23. oktobra. Nadvojvoda Albreht je s spremstvom došel. Na kolodvoru ga je pozdravil grof Zichy.

Umrli so:

22. oktobra. Reza Sličar, trgovčeva hči, 1 $\frac{1}{2}$ mes., Dunajska cesta 13, katar v želodcu in črevih.

V bolnišnici:

21. oktobra. Štefan Hrovat, delavec, 45 let, atrofija cerebri.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celzija			
7. u. zjut.		728.7	12.0	brezv.	oblačno	12-20
2. u. pop.		733.3	12.3	sl. zapad	del. jasno	dež
9. u. zveč.		736.1	7.2	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura 10.5° za 0.5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

24. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 35 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16% "	85 " 75 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 95 "
Papirna renta, davka prosta	100 " 20 "
Akcije avstr.-ogerske banke	918 " — "
Kreditne akcije	309 " 50 "
London	119 " 10 "
Srebro	— " 48 "
Francoški napoleond.	9 " — "
Cesarski cekini	5 " 69 "
Nemške marke	58 " 35 "

Izdajatelj: Matija Kolar.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Brata Eberl,
 izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in naplsov.
 Pleskarska obrt za stavbe in meblje.
Ljubljana,
 za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.
 priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njija stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.
 Posebno priporočilne za prakupce so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)
 Cenike na zahtevanje.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pozor!
 Za baš izišli Janežič-Bartel-ov
„Deutsch-slov. Handwörterbuch“
 priredil sem lične, trpežne
 platnice v pol-šagrinu
 komad za 50 kr. S pošto 10 kr. več.
Z vezanjem vred 80 kr.
Janez Bonač,
 knjigovez.
 (3)

„AZIENDA“
 avstro-francosko zavarovalno društvo zoper elementarne škode in nezgode na Dunaji.
 Glavni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradci.

P. n.
 Usojamo se naznanjati, da smo zvezo z našim glavnim zastopnikom gospodom Josipom Prosenč-em vsled sklenjenih transakcij prijaznim potom izrušili ter poslovanje glavnemu zastopniku c. kr. priv. zavarovalnega društva „Avstrijski Phönix“ gospodu Josipu Perhauč-u izročili.
 Vsa vplačila naj se kakor do sedaj pri zastopu v Šelenburgovih ulicah šte. 3 odrajtujejo in ravno tu bodo se dajala radovoljno vsa na zavarovanja sloneča pojasnila.
 Z odličnim spoštovanjem
 Glavni zastop v Gradci za Štajersko, Koroško in Kranjsko
„AZIENDE“,
 avstro-francoskega zavarovalnega društva zoper elementarne škode in nezgode.

Ces. kralj. priv. zavarovalno društvo
„Avstrijski Phönix“
 na Dunaji.
 Ces. kralj. priv. zavarovalno društvo
„Avstrijski Phönix“
 za življenje na Dunaji.
 Generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradci.

P. n.
 Usojamo se naznanjati, da smo izvršenje onih pri izvanrednem zborovanji naših delničarjev in delničarjev „AZIENDE“, avstro-francoskega zavarovalnega društva zoper elementarne škode in nezgode, sklenjene transakcije v Ljubljani glavni zastop osnovali in našim glavnim zastopnikom gospoda Josipa Perhauč-a imenovali.
 Pisarna nahaja se v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah šte. 3, kjer se bodo vsa vplačila odrajtovala, zavarovalne ponudbe vsprejemale in na zavarovanja sloneča pojasnila radovoljno dajala.
 Z odličnim spoštovanjem
 Generalni zastop v Gradci za Štajersko, Koroško in Kranjsko
 c. kr. priv. zavarovalnega društva
„Avstrijski Phönix“
 na Dunaji in
„Avstrijski Phönix“
 za življenje na Dunaji.

Pojasnilo.
 Tem potom javljam, da sem zvezo z „AZIENDE“ vsled sklenjenih transakcij resnično po prijaznosti razrušil, ter prosim v imenovani zavod oziroma v „Feniksa“ nemejeno tisto zaupanje staviti, katero zasluži in katero je p. n. občinstvo imelo za časa mojega poslovanja.
 Z odličnim spoštovanjem
Jos. Prosenč.
 Ljubljana, dne 23. oktobra 1889.

Odgovorni urednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.